

Bijlagen bij het rapport 'Naar meer impact van RKC onderzoek'

Een onderzoek naar de doorwerking van en rode draden in RKC onderzoeken

Mei 2022

Rekenkamercommissie gemeente Veldhoven

J van den Heuvel,	voorzitter
A Jooren	lid

J.M. van Berlo (secretaris) Postbus 10101, 5500 GA Veldhoven,
Telefoon: 040-2839946/06-48176054, e-mail: Hans.vanBerlo@veldhoven.nl

Inhoudsopgave Bevindingenrapport

Pag.

1	De beoordeling van de aanbevelingen zelf	4
2	Rode draden in de aanbevelingen	5
3	Procedures voor behandeling van RKC-rapporten	7
4	De behandelwijze in de raad	10
5	De afspraken over de uitvoering en de monitoring	11
6	De uitvoering van de aanbevelingen	12
7	Structurele inbedding en blijvend verbetereffect	13
8	Wet versterking decentrale rekenkamers	14
9	Reactie college van B&W	15
	Bijlage	16

1 Beoordeling van de aanbevelingen

In deze paragraaf wordt de eerste deelvraag beantwoord:

Hoe worden de aanbevelingen beoordeeld? Zijn deze voldoende concreet, realistisch geformuleerd en duidelijk geadresseerd?

Voor de beantwoording van deze vragen is gebruik gemaakt van het oordeel van de bij de betreffende onderzoeken betrokken contactpersonen uit de gemeentelijke organisatie.

In onderstaande tabel is de beoordeling van de aanbevelingen door de betreffende gemeentelijke contactpersonen weergegeven. Per onderzoek is het aantal aanbevelingen opgenomen en of de aanbevelingen als concreet en realistisch worden beoordeeld en of ze duidelijk geadresseerd zijn.

Rapporten	Totaal	Concreet	Realistisch	Adressering
Samenspraak	8	7 (88%)	7 (88%)	7 (88%)
Participatiewet	5	4 (80%)	4 (80%)	5 (100%)
Meldingen openbare ruimte	2	1 (50%)	2 (100%)	1 (50%)
Raad als volksvertegenwoordiger	7	7 (100%)	7 (100%)	5 (71%)
Woonbeleid	6	6 (100%)	4 (67%)	6 (100%)
Omgevingsdienst (ODZOB)	5	4 (80%)	5 (100%)	4 (80%)
Omgevingswet	5	4 (80%)	5 (100%)	5 (100%)
Duurzaamheid	5	4 (80%)	3 (60%)	4 (80%)
Totaal	43	37 (86%)	37 (86%)	35 (86%)

Voor het overgrote deel van de aanbevelingen (86%) wordt aangegeven dat deze 'concreet, realistisch en goed geadresseerd' zijn.

In de gesprekken wordt wat betreft het realiteitsgehalte nogal eens opgemerkt dat meer rekening gehouden moet worden met de capaciteit om de aanbevelingen uit te voeren. Het realiteitsgehalte zou kunnen worden verbeterd wanneer zowel de RKC alsook raad en college hieraan meer aandacht besteden. Een andere mogelijkheid is dat de RKC nog een overleg voert met vertegenwoordigers uit de ambtelijke organisatie, voorafgaand aan de formulering van de aanbevelingen. Alsdan kan ook nagegaan worden in welke context (eventueel in combinatie met lopende projecten), op welke wijze en wanneer de uitvoering van de aanbevelingen vorm kan krijgen. Ook kan de specificiteit van de aanbevelingen daardoor worden versterkt.

Voorts heeft een dergelijk overleg een communicatieve waarde: achtergronden bij de aanbevelingen kunnen worden toegelicht vanuit de RKC en de voor de uitvoering van de aanbevelingen betrokken personen worden niet verrast door het rapport na de behandeling in de raad.

Wat betreft de adressering wordt erop gewezen dat aanbevelingen soms aan meerdere gemeentelijke geledingen zijn gericht (bijvoorbeeld zowel aan het college en aan de raad). Daarmee is niet duidelijk wie het eerst aan zet is. Omwille van de duidelijkheid wordt gesuggereerd te werken met een 'primaire eigenaar'.

In de gesprekken met de contactpersonen klinkt waardering door voor de onderzoeken van de RKC. Zo wordt er een 'podium geboden' aan het betreffend onderwerp. De onderzoeken zijn goed opgezet en uitgevoerd, praktisch gericht en worden ook ervaren als hulpmiddel ter verbetering, zo wordt gesteld.

2 Rode draden in de aanbevelingen

In deze paragraaf komen de rode draden uit de RKC onderzoeken aan de orde. Aan de hand van een analyse van de aanbevelingen is gespeurd naar bepaalde patronen en nagegaan of sommige thema's vaker terugkomen. Uit deze analyse komen de volgende drie rode draden naar voren.

2.1 Duidelijke rolbenoeming in het samenspel

Het meer expliciet benoemen van de positie en de rol van de raad, het college en ambtelijke organisatie alsook externe spelers is een thema dat nogal eens terugkomt in de onderzoeken van afgelopen jaren.

Bij een onduidelijke rolduiding is voor betrokkenen de positie op het speelveld niet helder en worden soms ook verkeerde verwachtingen gewekt. In diverse onderzoeken komt dit thema terug. Zo wordt in het ODZOB-onderzoek bijvoorbeeld gesproken 'verduidelijking van de positie en rol van de raad, waar het de sturing van de Omgevingsdienst betreft.

In de onderzoeken over de 'raad als volksvertegenwoordiger' en 'Samenspraak is loslaten in vertrouwen' komt dit thema ook uitdrukkelijk terug. Zo wordt gesteld: 'maak duidelijk wat de rol van inwoners is en wat met de inbreng gebeurt'.

In het onderzoek over duurzaamheid wordt gesproken over het goed benutten van de kennis en kracht van externe spelers. Hun rol van expert en organisator dienen dan wel (h)erkend te worden.

2.2 Meer programmatisch werken en sturen

Veel gemeentelijke opgaven - vooral de meer complexe - vragen om een samenhangende aanpak. Vele disciplines en spelers zijn bij dergelijke opgaven betrokken en spelen een belangrijke rol bij de formulering alsook de uitvoering van het beleid. Het werken in samenhangende programma's kan helpen om tot een integrale aanpak van deze opgaven te komen.

Met een daarop afgestemde programmatische sturing hebben de betrokken spelers zicht op deze samenhang en hun bijdrage en rol bij deze maatschappelijke opgaven. Dit thema komt terug bij de onderzoeken naar de invoering van de Omgevingswet, het woonbeleid en het duurzaamheidsbeleid.

2.3 Terugkoppelingen na beleidsvaststelling en beleidsuitvoering

Een beleidsproces kent verschillende fases. Het is gebruikelijk om het beleid 'in samenspraak' voor te bereiden. Na dat voorbereidingsproces wordt het beleid vastgesteld, waarna de uitvoering kan starten. Uit de monitoring van beleid, van maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen en de ervaringen in de uitvoering kunnen signalen naar voren komen voor aanpassing van het beleid.

Bij verschillende onderzoeken blijkt dat er sprake is van verflauwing in de aandacht na de vaststelling van het beleid door de raad. Terwijl het echte werk in de uitvoering dan begint. Ook de evaluatie van het beleid en de beleidsuitvoering hoort hierbij. Om dat goed te kunnen doen is aandacht nodig voor de organisatie van de beleidsinformatie door middel van een systematische monitoring.

Zo komt uit het onderzoek 'Samenspraak is loslaten in vertrouwen' naar voren dat de terugkoppeling van de inbreng van bewoners zwak is. Dit werkt demotiverend in participatieprocessen.

Bij het onderzoek 'Meldingen openbare ruimte' wordt gepleit voor het beter gebruik maken van ervaringen van inwoners en het managen van de verwachtingen van inwoners,

nadat deze een melding hebben gedaan. Een terugkoppeling over de stand van zaken en het vervolgproces kan daarbij helpen.

Bij het onderzoek 'Re-integratiebeleid en participatiewet' wordt gevraagd naar goede informatie voor de raad om eventueel bij te kunnen sturen.

Het onderzoek over de Omgevingsdienst spreekt over 'het maken van afspraken over de monitoring en evaluatie'.

3 Procedures voor de behandeling van RKC rapporten

In deze paragraaf wordt ingegaan op de volgende onderzoeksvraag:

Zijn er procedureafspraken ten aanzien van de onderzoeken en aanbevelingen van de RKC en de uitvoering hiervan?

3.1 Verordening RKC

In de 'Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie' en in de notitie 'Werkwijze Rekenkamercommissie' is een aantal afspraken gemaakt over te volgend procedures. Deze hebben betrekking op een grote verscheidenheid van zaken. Zo wordt in de verordening ingegaan op onderwerpen als: benoeming leden, ontslag en non-activiteit, onderwerpselectie en opdrachtverlening, werkwijze, budget en vergoeding.

In relatie met dit onderzoek zijn vooral de onderwerpen 'onderwerp selectie en opdrachtverlening' en 'werkwijze' van belang. In artikel 10 van de Verordening wordt het volgende gesteld over de 'onderwerp selectie en opdrachtverlening'.

'1. De rekenkamercommissie bepaalt de onderwerpen die zij onderzoekt, formuleert de probleemstelling en stelt de onderzoeksopzet vast.

2. De in het vorige lid bedoelde onderzoeksopzet wordt door de rekenkamercommissie ter kennisgeving aan de raad verstuurd.

3. De raad kan de rekenkamercommissie een gemotiveerd verzoek doen tot het instellen van een onderzoek. De rekenkamercommissie bericht de raad binnen een maand in hoeverre aan dat verzoek wordt voldaan. Indien de rekenkamercommissie niet aan het verzoek van de raad voldoet, zal zij daarvoor goede gronden aanvoeren.'

In de praktijk wordt conform de eerste 2 punten gewerkt.

De raad als entiteit heeft afgelopen jaren aan de RKC geen verzoek gedaan om een onderzoek in te stellen. Wel gaat de RKC eenmaal in de twee jaar op bezoek bij de fracties om te sonderen welke onderwerpen leven voor een onderzoek door de RKC.

In dat verband wordt ook eenmaal per jaar een gesprek gevoerd met de gemeentesecretaris om geïnformeerd te worden over de gemeentelijke agenda en te zorgen voor een goede afstemming met voorgenomen activiteiten en andere onderzoeken.

In de gesprekken is gesuggereerd dit overleg uit te breiden naar het MT om op die manier een bredere en betere inbedding van de RKC te verkrijgen in de ambtelijke organisatie. Hoewel de RKC primair een orgaan is van de raad, is het werken in nauwe relatie met de ambtelijke organisatie ook van groot belang, zo wordt opgemerkt.

3.2 Notitie werkwijze RKC

In de 'Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie' wordt in artikel 11 opgemerkt:

'1. De rekenkamercommissie is belast met en verantwoordelijk voor de uitvoering, begeleiding en sturing van het onderzoek volgens de door haar vastgestelde onderzoeksopzet.

2. De rekenkamercommissie beoordeelt of het wenselijk is de raad tussentijds te informeren.

3. De rekenkamercommissie is bevoegd bij alle leden van het gemeentebestuur en bij alle ambtenaren van de gemeente Veldhoven de mondelinge en schriftelijke inlichtingen in te winnen die zij nodig acht voor de uitvoering van de onderzoeken. De leden van het gemeentebestuur en de ambtenaren van de gemeente zijn verplicht de gevraagde inlichtingen binnen de door de rekenkamercommissie gestelde termijn te verstrekken.

4. De rekenkamercommissie vergadert zoveel als zij nodig acht, ter bespreking van procedurele en inhoudelijke aspecten van het onderzoek.

5. De rekenkamercommissie vergadert in beslotenheid, haar rapporten zijn openbaar. Op grond van de belangen genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur kan de rekenkamercommissie rapporten die aan de raad worden voorgelegd of gedeelten daarvan als geheim aanmerken.

6. De rekenkamercommissie kan openbare informatieve vergaderingen beleggen.

7. Voor de uitvoering van het onderzoek kan de rekenkamercommissie, met inachtneming van het beschikbare budget, externe personen of bureaus inschakelen.

8. De rekenkamercommissie stelt de betrokkenen in de gelegenheid om binnen een door haar gestelde termijn, die tenminste twee weken bedraagt, hun zienswijze op de feitelijke bevindingen in het conceptonderzoeksrapport aan de commissie kenbaar te maken. Betrokkenen zijn degenen wier taakuitvoering (mede) voorwerp van onderzoek is of is geweest. De rekenkamercommissie bepaalt verder wie als betrokkenen worden aangemerkt.'

Geconstateerd kan worden dat de werkwijze van de RKC verloopt volgens de aangegeven punten in artikel 11 van de Verordening.

In de werkwijze van de RKC is in verband met de te volgen procedure opgenomen:

'De eindrapportage wordt inclusief de reacties op de bevindingen aan de gemeenteraad aangeboden. Met de aanbieding aan de gemeenteraad is de rapportage openbaar.'

'De Rekenkamercommissie beschrijft haar werkwijze in een Notitie Werkwijze. Deze wordt een keer per jaar door de secretaris geactualiseerd op basis van de in de loop van dat jaar gemaakte afspraken en opgedane ervaringen. De geactualiseerde Notitie wordt vastgesteld door de Rekenkamercommissie.'

De RKC heeft een notitie werkwijze vastgesteld, maar deze wordt niet jaarlijks geactualiseerd. Wel worden ervaringen besproken naar aanleiding van afgeronde onderzoeken, maar dat leidt niet tot een jaarlijks geactualiseerde 'notitie werkwijze'. Die frequentie wordt ook te hoog geacht.

In de werkwijze van de RKC wordt ook expliciet ingegaan op de hoor en wederhoorprocedure. Daarover wordt gesteld:

'Het rapport wordt voorgelegd aan het college en in het geval een instelling buiten de gemeentelijke organisatie is onderzocht, wordt ook het bestuur en/of de directie daarvan betrokken in de hoor- en wederhoorprocedure.'

Als termijn voor hoor- en wederhoor wordt een reactietermijn gehanteerd van een periode waarin twee collegevergaderingen vallen (ruim van tevoren wordt bij het college aangekondigd wanneer dit aan de orde zal zijn). De ambtelijk sleutelfiguur wordt betrokken bij de planning.....'

Op basis van de 'Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie' worden onze bevindingen alleen voor hoor- en wederhoor gestuurd naar het college en eventueel extern onderzochte organisaties. Mede op basis van deze reactie stelt de Rekenkamercommissie een slotbeschouwing met conclusies en aanbevelingen op. Het rapport, inclusief reactie en slotbeschouwing, wordt gelijktijdig aan gemeenteraad en college toegestuurd. Het idee hierachter is dat de gemeenteraad zelf met het college wil discussiëren; hij wil voorkomen dat de bodem al deels uit de discussie wordt geslagen, door toezeggingen van het college in de reactie op de aanbevelingen van de gemeenteraad.'

Uit de ervaringen van afgelopen jaren over de procedure is er regelmatig discussie en onduidelijkheid over het moment van de bestuurlijke reactie van het College van B&W.

Zoals hiervoor aangegeven voorziet de procedure er op dit moment in dat het College alleen een 'feitencheck' doet op het conceptrapport. De RKC past daar al dan niet het conceptrapport op aan en biedt vervolgens het definitieve rapport aan de gemeenteraad aan, dus zonder een bestuurlijke reactie van het college.

Vaak willen raadsleden weten hoe het college tegenover de aanbevelingen staat. Daarbij gaat het om vragen als: worden de aanbevelingen overgenomen, op welke wijze en wanneer worden ze uitgevoerd?

Soms reageert het college wel op deze vragen en andere keren weer niet. Dan wordt verwezen naar de afgesproken procedure.

In sommige andere gemeenten wordt in de procedure de feitencheck en bestuurlijke reactie gecombineerd opgevraagd door de RKC. Daarbij wordt uitdrukkelijk onderscheid gemaakt tussen beide vragen: de feitencheck en de bestuurlijke reactie. Op basis van beiden neemt de RKC een nawoord op in het definitieve onderzoeksrapport.

Het opvragen van een dergelijke gecombineerde, maar wel onderscheiden vraagstelling aan het college is vooral ook mogelijk omdat de ervaring van de afgelopen jaren laat zien dat uit de feitencheck geen substantiële wijzigingen voortkomen. In het geval dat dit wel is wordt dat ook expliciet meegenomen in de eindrapportage. Daarmee hebben de raadsleden bij de behandeling van het onderzoeksrapport inzicht in de bestuurlijke reactie van het college, waardoor ook beter zicht ontstaat op de haalbaarheid en de uitvoeringswijze van de aanbevelingen.

In relatie met dit onderzoek is ook de passage uit de Werkwijze over de uitvoering van de nazorg onderzoek interessant:

'Na afronding van een onderzoek en bespreking hiervan in de gemeenteraad wordt een 'Plan van Aanpak' voor de uitvoering van de nazorg opgesteld (één A4'tje). Het plan van aanpak wordt opgesteld door de secretaris en de voorzitter en vastgesteld door de Rekenkamercommissie. Het Plan van Aanpak wordt afgestemd op de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport en de prioriteiten en keuzes die de gemeenteraad hierbij heeft gemaakt. Het gaat in ieder geval om het aanwijzen van een aantal momenten waarop zal worden nagegaan wat de stand van zaken met betrekking tot de verbetering van X is. In de meeste gevallen zal dit gebeuren door een gesprek te voeren met één of enkele sleutelfiguren. De bevindingen worden besproken binnen de Rekenkamercommissie, die ook besluit welke actie daarop ondernomen wordt.'

Het hiervoor bedoelde A4 over de nazorg vindt op die wijze niet plaats.

In de praktijk krijgt de nazorg vorm via de jaarverslagen van de RKC. Daartoe wordt jaarlijks aan het college van B&W gevraagd naar de stand van zaken over de uitvoering van de aanbevelingen. Deze stand van zaken wordt als bijlage in het jaarverslag opgenomen. In de praktijk blijkt aan dit jaarverslag (opgenomen bij ingekomen stukken) vervolgens weinig aandacht te worden besteed.

De RKC heeft de Verordening op de RKC en de notitie werkwijze in het kader van dit onderzoek weer eens tegen het licht gehouden. Daaruit is naar voren gekomen dat in beide documenten (kleinere) aanpassingen wenselijk zijn. Deze komen voort uit gewijzigde omstandigheden en opgetreden veranderingen in de afgelopen jaren, zoals bijvoorbeeld het verdwijnen van genoemde functies (directeuren binnen de gemeente) of instellingen (bijvoorbeeld de Lokale Rekenkamer).

Bovendien komen uit dit onderzoek aandachtspunten naar voren komen, die consequenties kunnen hebben voor de Verordening op de RKC en de notitie Werkwijze. Een opschoning en actualisering van de Verordening en de notitie werkwijze is dan ook gewenst.

Ook in het overdrachtdossier van de oude naar de nieuwe raad is aandacht geschonken aan de onduidelijkheid rondom de reactie van het college op RKC rapporten. Naar aanleiding daarvan heeft de raadswerkgroep geadviseerd de procedure als volgt in te richten:

'In de toekomst zou een rapport van de RKC met oplegger aangeboden moeten worden; hierin staat dan de bestuurlijke reactie van het college ten behoeve van de oordeelsvormende raadsvergadering. Tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering wordt in de eerste termijn informatie uitgewisseld en in de tweede termijn vindt het debat van de raad (ook met college) plaats.'

4 Behandelwijze in de raad

In deze paragraaf wordt ingegaan op de volgende onderzoeksvragen:

- Hoe is de behandelwijze in de raad?
- Vindt er een inhoudelijke discussie plaats in de raad, neemt de raad de aanbevelingen over en wordt daarbij richting gegeven aan de uitvoering van de aanbevelingen?

De RKC-rapporten kennen een behandeling in de oordeelsvormende en de in de besluitvormende vergaderingen van de raad.

In de oordeelsvormende vergadering wordt vanuit de RKC een korte toelichting gegeven op het rapport, waarna raadsleden vragen kunnen stellen over de inhoud van het rapport. Tevens wordt in deze vergadering aangegeven of de raad het onderzoek met de aanbevelingen nog wil bespreken dan wel dat het als hamerstuk naar de besluitvormende vergadering gaat.

In de vergaderingen wordt vrijwel steeds in complimenteuze zin over het onderzoeksrapport gesproken en worden de aanbevelingen overgenomen. Soms wordt daarbij een kanttekening geplaatst, bijvoorbeeld om politieke accenten te leggen door te wijzen op de relatie van de aanbevelingen met eerder ingenomen standpunten van de betreffende raadsfractie.

Zoals hiervoor ook al aangestipt blijkt er bij de behandeling van RKC-rapporten nogal eens ruis te bestaan over de rol van het college. De onduidelijkheid hierover bestaat zowel bij de raad als bij het college zelf. Er wordt ook niet steeds eenzelfde lijn gekozen. Soms geeft het college een formeel standpunt tussen de oordeelsvormende en besluitvormende vergadering in en soms wordt in de oordeelsvormende vergadering het oordeel vanuit het college gegeven. Het komt ook voor dat het college in het geheel geen reactie op het RKC-onderzoek geeft. De raad besluit dan over het rapport, zonder de opvattingen van het college te kennen.

Uit de behandelingen in de raad komt naar voren dat de raad vaak geïnteresseerd is in het oordeel van het college over het onderzoek, vooral ook gelet op de uitvoeringsmogelijkheden, de relatie met andere projecten, e.d. Zoals hiervoor aangegeven voorziet de huidige Verordening daar niet in.

In het algemeen wordt door de raad – bijvoorbeeld op basis van onderlinge discussie - weinig richting gegeven aan de uitvoering van de aanbevelingen. Zo wordt er nauwelijks ingegaan op de prioritering in de aanbevelingen en de context van uitvoering. Dit wordt ook beïnvloed door het feit dat het College, zoals hiervoor aangegeven, nog geen standpunt over het onderzoek heeft bepaald. De uitvoering van de aanbevelingen, bijvoorbeeld in termen van benodigde tijd en capaciteit, blijft daarmee uit beeld.

5 Afspraken over de uitvoering van de aanbevelingen en de monitoring

In deze paragraaf wordt ingegaan op de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn er tussen de raad, college en ambtelijke organisatie afspraken gemaakt over de wijze, waarop de uitvoering van de aanbevelingen vorm krijgt en op welke wijze dit wordt gemonitord?
- Is voorzien in een terugkoppeling naar de raad en RKC over de uitvoering van de aanbevelingen?

Er zijn geen specifieke afspraken gemaakt over de wijze, waarop de uitvoering van de aanbevelingen vorm krijgt en op welke de monitoring inhoud moet krijgen. Het eigenaarschap is daarmee niet goed belegd. Daardoor ontstaat het risico dat niemand zich aangesproken voelt de uitvoering ter hand te nemen.

Zoals in paragraaf 3 al aangegeven vindt de terugkoppeling over de uitvoering van de aanbevelingen door de RKC plaats via het jaarverslag van de RKC. Daartoe vraagt de RKC aan het College de stand van zaken over de uitvoering van de aanbevelingen. Deze terugkoppeling blijkt in de praktijk nauwelijks reacties op te roepen.

Het verpakken in een jaarverslag en dit vervolgens via de ingekomen stukken aanbieden aan de raad activeert de raad blijkbaar niet de controle op de uitvoering daadwerkelijk te bewaken. Er is afgelopen jaren geen enkele aandacht aan besteed. Het wordt door de raad niet opgevat als hulpmiddel bij de bewaking van de aanbevelingen.

Ook anderszins vindt er geen actieve controle plaats op de uitvoering van de van de aanbevelingen. Op zich is dat vreemd omdat met het overnemen van de aanbevelingen de raad feitelijk een opdracht geeft aan het college om tot uitvoering daarvan over te gaan.

Wanneer de aanbevelingen aan de raad zelf zijn gericht vormt het een opdracht voor zichzelf om in samenwerking met de griffie de uitvoering ter hand te nemen. In paragraaf 3 is al aangegeven dat de bewaking van deze opdrachten zwak is of geheel ontbreekt. De raad geeft daarmee te weinig inhoud aan zijn controlerende rol.

In de gesprekken komt naar voren dat hiervoor wellicht naar andere vormen dan het jaarverslag moet worden gezocht. Bijvoorbeeld eenmaal in de twee jaar de uitvoering van de aanbevelingen expliciet agenderen in een bijeenkomst, waaraan vertegenwoordigers vanuit de raad, het college en de ambtelijke organisatie deelnemen. De rol van de raad als opdrachtgever en controleur zou daarmee kunnen worden versterkt.

Een ander optie is om de opvolging van de aanbevelingen gelijktijdig te bespreken met het Onderzoeksprogramma en het Jaarverslag. Daarbij kan dan ook de keuze van de nieuwe onderzoeksonderwerpen worden gemotiveerd en nog worden gevraagd naar specifieke wensen over de vraagstelling van het onderzoek en over het onderzoeksproces.

6 De uitvoering en opvolging van de aanbevelingen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de volgende onderzoeksvraag:

In welke mate en op welke wijze is uitvoering gegeven aan de aanbevelingen?

Via de documentenanalyse en de gesprekken is nagegaan in welke mate de aanbevelingen zijn opgepakt en daadwerkelijk opvolging hebben gekregen. Het volgend overzicht geeft daarvan per onderzoek een beeld.

Rapporten	Totaal	Grotendeels opgevolgd	Deels opgevolgd	Niet opgevolgd
Samenspraak	8	4	2	2
Participatiewet	5	3	2	0
Meldingen openbare ruimte	2	2	0	0
Raad als volksvertegenwoordiger	7	3	2	2
Woonbeleid	6	2	2	2
Omgevingsdienst (ODZOB)	5	3	1	1
Omgevingswet	5	4	1	0
Duurzaamheid	5	2	3	0
Totaal	43	23 (54%)	13 (30%)	7 (16%)

Het merendeel van de aanbevelingen (84%) heeft op een of ander wijze opvolging gekregen. Voor 54% geldt dat deze vrijwel geheel zijn uitgevoerd en voor 30% ten dele. Soms blijken de aanbevelingen niet letterlijk te worden opgepakt, maar er wordt dan wel 'in de geest van de aanbevelingen' gewerkt. Zeker wanneer dat gecombineerd kan worden met actuele processen in de organisatie, zoals bijvoorbeeld over burgerparticipatie en omgevingsdialogen in het kader van de Omgevingswet.

Er zijn verschillende redenen genoemd voor het niet of beperkt uitvoeren van de aanbevelingen. De belangrijkste zijn:

- Onvoldoende personele capaciteit en in relatie hiermee andere prioriteiten;
- Het ontbreken van een duidelijke eigenaar en een duidelijke opdracht na de besluitvorming in de raad;
- Veranderende omstandigheden (bijvoorbeeld het veelvuldig uitstel van de invoering van de Omgevingswet).

In verband met de opvolging van de aanbevelingen is in enkele gesprekken de suggestie gedaan voor een wat intensievere communicatie vanuit de RKC naar de ambtelijke organisatie. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van nieuws over op te starten en afgeronde RKC onderzoeken en door jaarlijks een overleg te arrangeren met het MT voor een goede borging van de aanbevelingen uit de RKC onderzoeken.

7 Structurele inbedding en blijvend verbetereffect

In deze paragraaf wordt ingegaan op de volgende onderzoeksvraag:

Is sprake van een structurele inbedding in de organisatie, werkwijzen of procedures, zodat het verbetereffect blijvend van karakter is?

Met de aanbevelingen uit de RKC onderzoeken wordt beoogd blijvende verbeteringen in het gemeentelijk functioneren te realiseren. In overleg met de bij het onderzoek betrokken ambtenaren is nagegaan in welke mate daarvan sprake is.

Daarbij zijn de volgende samenvattende kwalificaties gehanteerd:

Sterk: er is duidelijk sprake van een blijvend verbetereffect;

Enigszins: er is sprake van enige blijvende verbetering, maar slechts ten dele;

Geen /zwak: er zijn geen dan wel nauwelijks blijvende verbeteringen gerealiseerd.

Daaruit ontstaat het volgende beeld.

Rapporten	Totaal	sterk	enigszins	geen
Samenspraak	8	5	1	2
Participatiewet	5	3	2	0
Meldingen openbare ruimte	2	2	0	0
Raad als volksvertegenwoordiger	7	0	2	5
Woonbeleid	6	2	1	3
Omgevingsdienst (ODZOB)	5	3	1	1
Omgevingswet	5	2	3	0
Duurzaamheid	5	2	3	0
Totaal	43	19 (44%)	13 (30%)	11 (26%)

De uitkomsten over al dan niet blijvende verbetereffecten hangen nauw samen met de opvolging van de aanbevelingen, waarop is ingegaan in de vorige paragraaf. Door 74% van de aanbevelingen is een blijvend verbetereffect ontstaan. Een relatief ongunstig beeld komt naar voren bij de onderzoeken 'de raad als volksvertegenwoordiger' en het woonbeleid.

Met name de aanbevelingen, waarmee de raad zelf aan de slag moet, laat een relatief ongunstig beeld zien. Ondanks dat er via een raads werkgroep daadwerkelijk is gestart met de uitvoering van de aanbevelingen, blijkt het vervolg daarop niet echt door te zetten. De aanbevelingen zijn wat 'weggezakt'.

De blijvende verbetereffecten bij het onderzoek woonbeleid zijn nog niet sterk aanwezig, omdat enkele aanbevelingen nog niet zijn uitgevoerd. De verwachting is dat deze verbetereffecten later nog wel ontstaan. Dit zal vooral gebeuren, wanneer de (vertraagde) opstelling van de woonvisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn gerealiseerd.

8 Wet versterking decentrale rekenkamers

Hoewel dit onderzoek primair gericht is op de doorwerking van de aanbevelingen van de RKC, wordt hier ook gewezen op een landelijke ontwikkeling rondom RKC's. Momenteel ligt de 'Wet versterking decentrale rekenkamers' voor ter behandeling in de Tweede Kamer. Het tijdstip van behandeling is ten tijde van de uitvoering van dit onderzoek niet bekend. De wet beoogt ondermeer de positie en rol van lokale rekenkamers te versterken. Daarbij wordt ook gediscussieerd over de samenstelling van decentrale rekenkamers.

In Veldhoven is op dit moment sprake van een zogenaamde gemengde rekenkamercommissie. De rekenkamercommissie bestaat uit 2 leden van de gemeenteraad en 2 externe leden, ondersteund door een secretaris-onderzoeker. In verband met de wetswijziging gaan steeds meer stemmen op de rekenkamercommissie alleen met externe leden te bemensen. Als argumenten worden daarbij vaak gehanteerd: een grotere onafhankelijkheid, grotere professionaliteit en grotere inhoudelijke expertise van een externe rekenkamercommissie.

In de huidige constructie van de Veldhovense RKC hadden de raadsleden een belangrijke functie om het 'geluid uit de raad te laten doorklinken'. Voor de RKC is het belangrijk de relatie met de raad goed te onderhouden. Daarvoor zijn verschillende mogelijkheden. Bijvoorbeeld: het betrekken bij de selectie van onderzoeksonderwerpen, het houden van werksessies met raadsleden tijdens het onderzoek, toelichtingen op het onderzoeksprogramma en het jaarverslag, terugkoppelingen over de uitvoering van de aanbevelingen, e.d..

Een belangrijke rol in de relatie RKC - raad wordt overigens ook vervuld door de griffie. Dat is al de praktijk in Veldhoven: de raadsadviseur is aanwezig bij de RKC-vergaderingen en brengt daarbij relevante informatie in, vanuit de optiek van de raad (en ook de ambtelijke organisatie). Met respect voor elkaars posities vindt daarbij een goede informatie-uitwisseling plaats over ontwikkelingen in de raad, college en ambtelijke organisatie, die van belang zijn bij de RKC onderzoeken.

In het licht van deze discussie zou het goed zijn dat de raad van Veldhoven opnieuw zijn positie bepaalt: wil de raad een RKC met externe leden of een gemengde RKC, waarin zowel raadsleden als externe leden deelnemen?

Rekenkamercommissie
T.a.v. secretaris Rekenkamercommissie
Postbus 10101
5500 GA VELDHOVEN

datum : 13 juli 2022 ons kenmerk : 22UIT02493
bijlage : - IBAN : NL08BNGH 0285 0087 14
onderwerp : reactie op rapport 'Naar meer doorwerking van RKC-onderzoeken'

Beste heer Van Berlo,

Hierbij ontvangt u de bestuurlijke reactie van het college op het rapport van de rekenkamercommissie 'Naar meer doorwerking van RKC-onderzoeken'.

Graag zeggen wij u dank voor het heldere rapport, waarin voor diverse gremia aanbevelingen worden gedaan. In deze reactie beperken we ons tot de aanbevelingen gericht aan het college en de ambtelijke organisatie (managementteam). Hierbij merken wij op dat de aanbevelingen aan de ambtelijke organisatie betrekking hebben op de bedrijfsvoering.

Overigens is een check op de juistheid van de bevindingen uitgevoerd. Dit leidt niet tot opmerkingen van onze kant.

Aanbeveling 4 aan het college: Ga in de bestuurlijke reactie op het concept onderzoeksrapport ook expliciet in op de uitvoeringswijze van de aanbevelingen, de termijnen en de inzet van middelen.

Deze aanbeveling nemen wij graag over om redenen zoals u in uw rapport aangeeft. Tegelijk moeten we helder houden dat de uitvoering een taak is van het college van burgemeester en wethouders.

Aanbeveling 5 aan het managementteam: Organiseer na de besluitvorming over het RKC-rapport in de raad 'het eigenaarschap' voor de uitvoering van de aanbevelingen duidelijker.

Ook deze aanbeveling nemen wij over. Voortaan wordt elk RKC-rapport voor het managementteam geagendeerd. Daarbij zal worden afgesproken wie de aanbevelingen oppakt, op welke wijze en wanneer. Hiermee is per direct gestart, wat inhoudt dat ook dit rapport in het managementteam is besproken.

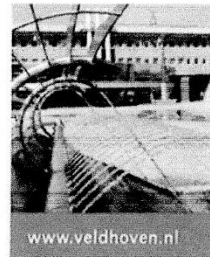
Aanbeveling 8 aan de gemeenteraad, het college en het managementteam: Sta bij voorstellen nadrukkelijker stil bij de rode draden uit RKC-onderzoeken: een duidelijker benoeming van de rollen, een meer programmatische aanpak en een betere terugkoppeling na het vaststellen van het beleid en de uitvoering.

Uit het rapport blijkt dat het duidelijk benoemen van rollen in het samenspel een thema is in diverse onderzoeken. Wij onderkennen het belang van een zo vroeg mogelijke rolverdeling, zodat geen verkeerde verwachtingen worden gewekt. Daarom

Veldhoven werkt op afspraak
Voor alle producten en diensten waarvoor u aan de balie moet zijn, maakt u een afspraak via www.veldhoven.nl of bel 14 040. Via de site kunt u ook producten en diensten vanuit thuis regelen.

Meiveld 1
5501 KA Veldhoven
postbus 10101
5500 GA Veldhoven

E gemeente@veldhoven.nl
T 14 040

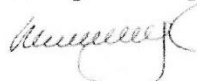
wordt bij onze interne (project)opdrachten een aanscherping doorgevoerd in de methodiek. We nemen dat vanaf nu mee inclusief de verwachtingen aan de voorkant en betrekken dit eveneens bij de terugkoppeling van beleid en de uitvoering.

Bij complexere gemeentelijke opgaven is de laatste jaren een doorontwikkeling gerealiseerd op het vlak van programmatisch werken en sturen. Voorbeelden hiervan zijn onder meer de energietransitie, de woningbouwversnelling, het innovatie werklandschap De Run en het Sociaal Domein. Op dit vlak willen we ons blijven ontwikkelen zodat betrokken gremia beter zicht gaan krijgen op de samenhang tussen en hun bijdrage en rol bij maatschappelijke ontwikkelingen.

Wat betreft terugkoppelingen na beleidsvaststelling en -uitvoering delen wij de conclusie uit uw rapport. We zullen in ons beleidsproces expliciet stilstaan bij de terugkoppeling aan stakeholders en bij de beleidsevaluatie. De meerwaarde hiervan kan zijn dat nieuwe en waardevolle input wordt verkregen waarmee voordeel kan worden behaald bij nieuwe projecten en beleidsontwikkelingen.

Heeft u vragen of opmerkingen over deze brief? Neem dan contact op met ons. Stuur daarvoor een e-mail naar gemeente@veldhoven.nl of bel het algemene telefoonnummer 14 040 onder vermelding van nummer 22UIT02493.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van Veldhoven,

Miriam Oosterwijk Keulers
gemeentesecretaris/algemeen directeur a.i.

Marcel Delhez
burgemeester

Bijlage 1

Overzicht informatiebronnen

Bij de uitvoering van dit onderzoek is ondermeer gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- Doorwerkingsonderzoeken van andere gemeenten
- Resultaten van een werksessie van de griffie en RKC in 2021
- De schriftelijke beoordelingen door de contactambtenaren van de aanbevelingen uit de 8 onderzoeken
- De door de betrokken contactpersonen schriftelijke aangereikte stand van zaken rondom de uitvoering van de aanbevelingen en de blijvende verbetereffecten voor de 8 onderzoeken
- De gesprekken met de contactpersonen voor de 8 onderzoeken